

İzlenimler (3)

(Van-Hakkâri-Şemdinli-Yüksekova...)

Yüksekova'ya vardığımızda hava iyiden iyiye kararmaya başlamıştı. Kasaba, Şemdinli'ye göre hem daha büyük hem de besbelli daha zengin. Oldukça genç caddeler, düzgün binalar, iki katlı villayı andıran müstakil evler, çarpıcı vitrinlerinde pahalı giysilerin sergilendiği mağazalar ve sokaklarda bol miktarda yeni model cip. Bu değirmenin suyu nereden geliyor sorusunun yanıtını kimse gizlemiyor: Bölge uyuşturucu trafiğinin kavşak noktası. Bir sürü faili meçhul cinayet, tecavüz, gasp, adam kaçırmaya olaylarıyla suçlanan ünlü **“Yüksekova Çetesi”**nin faaliyet alanı. Yıllardır devam eden ve artık toplumsal bellekten neredeyse tümüyle silinmiş davadan bir ya da iki itirafçı dışında tutuklu sanığın kalmamış olduğunu tam da bugünlerde öğreniyoruz.

Resmi ziyaretin ardından belediyenin toplantı salonuna geçiyoruz. Salon tıka basa dolu. Toplantıyı belediye başkanı yönetiyor. Burada yerel sivil toplum yöneticileri daha ön planda görünüyor. Konuşanlar arasındaki iki kadın temsilci, bölgenin genel sorunları yanında, kadınların kadın olmaktan kaynaklanan dertlerini dile getiriyor. Biri, gösteriler sırasında kalabalığın içinde dalan bir panzerin tekerlekleri arasında kalan ve beli kırılan bir kadını anlatıyor. Son cenaze töreni sırasında halkın üstünden alçak uçuşla geçen F-16'ların yarattığı dehşeti dile getiriyor. Bunların **“rutin uçuşlar”** olduğunu ileri süren askeri yetkililerin doğruyu söylemediği vurgulanıyor. Birçok kişi, Başbakan'ın Danimarka'da Roj TV'nin kapatılması için talepte bulunmasını eleştiriyor ve Türkiye'de **“dünyayı kendi dillerinde izleyebilecekleri”** televizyon ve radyo yayınlarına duydukları ihtiyacı ifade ediyor. **“Kürt kimliğinin tanınması”**nı, Kürt dili ile yayın ve eğitim olanaklarını kısıtlayan engellerin, bölge halkının parlamentoda temsilini olanaksız kılan seçim barajının kaldırılmasını, kar maskeli güvenlik görevlilerinin evlerine yaptıkları gece baskınlarının, keyfi gözaltıların, kamu görevlilerinin yerli esnafın alışverişini önleyen boykotların son bulmasını istiyorlar. Birkaç kişi, sözcükleri dikkatle seçilmiş cümlelerle, bölgede hemen her aileden bir veya iki gencin **“dağda bulunduğunu”**, bunların evlerine dönmesine olanak tanıyacak insani çözümlere ve yasal düzenlemelere ihtiyaç olduğunu vurguluyorlar. Bir baba, oğlunun askerde, yeğenin ise dağda olduğunu, bunların karşı karşıya gelmesinin nasıl bir insani dram yarattığını anlatıyor.

Şemdinli'ye kıyasla burada yapılan konuşmaların ve dile getirilen taleplerin siyasi içeriği daha belirgin, serzeniş dozu daha yüksek. Genç bir öğretmen, bölgenin sürgün yeri sayılmasına isyan ediyor ve buraya **“zorla gelen öğretmen, doktor istemiyoruz”** diyor. Bir başkası, neden daha önce gelmediğimizi sorguluyor. Soruları bizler adına Yüksekova Çetesi davasını bir parlamenter olarak Meclis Araştırma Komisyonu'nda izleyen **Ercan Karakaş** yanıtlıyor ve toplantı bitiyor. Ama küçük gruplar halinde konuşmalar, sorular, tartışmalar bitmek bilmiyor.

Yemekte Şemdinli olaylarına tanıklık eden ve sorumluları resmi makamlara teslim edenler arasında yer alan CHP milletvekili **Esat Canan** da bize katılıyor. Olup bitenleri bir kez de onun ağzından dinliyoruz. CHP'nin bu konuda net bir tavır koyup koyamayacağı, Baykal'ın **“Kürt**

kimliği” ile ilgili kafa karıştıran ifadeleri uzun uzun tartışılıyor. Toplantı sırasında eksik kalan konular yemekten sonra otelin barında görüşülüyor. Sabah erkenden Van’a doğru yola çıkıyoruz. Van’da Ercan Karakaş’la ben, **100. Yıl Üniversitesi Rektörü Yücel Aşkın**’ı ziyaret etmek üzere gruptan ayrılıyoruz. Rektör, kardioloji servisinde yoğun gözetim altında yatıyor. Daha önceden savcılıktan talepte bulunmuş olduğum için izin konusunda çok fazla sorun çıkmayacağını düşünüyoruz. Ancak savcılık sadece benim ve sadece 10 dakika süreyle görüşmeme izin veriyor. Kapıda aramadan geçiriliyor ve içeri alınıyorum. Yanında bir hemşire var. Kalp ritmi ve vital fonksiyonları sürekli izleniyor. Yorgun ve zayıflamış görünümüne karşın yıkılmış bir insan izlenimi vermiyor. Ona tanıdık tanımadık yüzlerce meslektaşın, arkadaşın, dostun selamlarını ve dayanışma duygularını aktarıyorum. Uğradığı haksızlıkların, ona reva görülen muamelenin acısını hepimizin yüreğinde hissettiğini ifade ediyorum. Hemşire sessizce yanımdan uzaklaşıyor. Gözlerindeki kardeşçe gülümseme içime su serpiyor. Geri kalan dakikaları **“bu da geçer!”** duygusunu paylaşarak bitiriyoruz.

Bölgedeki son saatleri göl kıyısındaki otelin toplantı salonunda bu kez de Vanlı yurttaşlarla konuşarak geçiriyoruz. Toplantıyı, bu ziyaretin planlanmasında ve pürüzsüz bir şekilde gerçekleştirilmesinde çok emeği geçen Van eski Belediye Başkanı **Mesut Öztürk** yönetiyor. Katılımcılar arasında, öteki toplantılara oranla daha çok sayıda genç insan var. Yüksekova’da dikkatimizi çeken serzeniş ve eleştiri dozu daha da belirginleşiyor. Bir genç, imalı ifadelerle **“dağların yakınlığından”** söz ediyor. Bir başkası, bizim PKK’ya “önkoşulsuz silahlı eylemlere son verme” çağrısı yapmamızı tek yanlı olarak değerlendiriyor ve eleştiriyor. İki konuşmacı, hükümetin PKK’yı muhatap kabul etmesi gerektiğini vurguluyor. Ayrılmadan önce, her vesileyle tekrarladığımız PKK’nın silahlı eylemlere önkoşulsuz son verme çağrımızın arkasında durmaya devam ettiğimizi, devletin, silahlı eylemler sürdüğü müddetçe bu soruna şu ana kadarkinden farklı bir şekilde yaklaşmayacağını, ancak böyle bir rahatlama ortamında Kürt halkının haklı taleplerinin toplumsal bir karşılık bulabileceğini bir kez daha anlatmaya çalışıyoruz. (*BirGün*, 20 Aralık 2005)